

Startside>Familierechtige forhold og arv>Skilsmisse og separation

Skilsmisse og separation

Italien

1 Hvad er betingelserne for at opnå skilsmisse?

Betingelserne for at opnå skilsmisse er fastsat i lovgivningen (se afsnit 2). Domstolene skal kontrollere, at kravene til meddelelse af bevilling til skilsmisse er opfyldt.

Denne kontrol skal også foretages, selv om parterne har indgivet en fælles skilsmissebegæring. Ægtefællernes enighed er ikke i sig selv en skilsmissegrund, og derfor er der faktisk ikke noget i Italien, der hedder en skilsmisse efter gensidig aftale. Retten skal til enhver tid fastslå de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for begæringen, inden den bevilger skilsmisse.

Hvis ægteskabet blev indgået efter reglerne i civillovbogen, opløses ægteskabet (*scioglimento del matrimonio*) ved bevillingen af skilsmisse, og hvis parterne blev kirkeligt viet, og ægteskabet er behørigt indført i civilregistret (*i registri di stato civile*), ophører ægteskabets civilretlige virkninger ved bevillingen af skilsmisse. Den offentlige anklager skal indtræde i sagen.

Kilder: Lov nr. 898 af 1. december 1970, ændret ved lov nr. 436 af 1. august 1978, ved lov nr. 74 af 6. marts 1987 og ved lov nr. 55 af 6. maj 2015.

2 Hvad anses for skilsmissegrund?

En skilsmissebegæring kan indgives af en af ægtefællerne med følgende begrundelse:

1) Hvis den anden ægtefælle, efter vielsen har fundet sted, modtager en endelig dom for at have begået en særlig alvorlig forbrydelse, uanset om den er begået før eller efter vielsen, nemlig:

hvis denne ægtefælle idømmes livsvarigt fængsel eller en fængselsstraf på over 15 år, som kan være summen af en række domme, for forsætlige lovovertrædelser med undtagelse af politiske lovovertrædelser eller overtrædelser, der er begået "af særlige moralske og sociale årsager" (*motivi di particolare valore morale e sociale*),

hvis denne ægtefælle idømmes en frihedsstraf for incest (straffelovens artikel 564) eller sædelighedsforbrydelser i henhold til artikel 609a (seksuelt misbrug), 609c, 609d eller 609g (der blev tilføjet ved lov nr. 66 af 1996),

hvis denne ægtefælle idømmes en frihedsstraf for drab på en søn eller datter eller for drabsforsøg på ægtefælle eller på en søn eller datter,

hvis denne ægtefælle idømmes en frihedsstraf efter at være blevet erklæret skyldig i to eller flere tilfælde af alvorlig legemsbeskadigelse, unndladelse af at opfylde forpligtelse til familieunderhold, mishandling i familien eller af mindreårige eller utilbørlig påvirkning af personer, der ikke har deres forstands fulde brug, på bekostning af ægtefælle og børn, undtagen hvis ansøgeren om skilsmisse ligeledes er blevet dømt for meddelagtighed i forbrydelsen, eller hvis parret har genoptaget samlivet,

2) i tilfælde, hvor:

- den anden ægtefælle er blevet frifundet i de i punkt 1b) og c) nævnte sager om incest eller seksuelt misbrug, såfremt retten finder, at sagsøgte er uegnet til at fortsætte eller vende tilbage til familielivet,

- parret har været separeret – enten ved gensidig overenskomst eller på begæring af en af parterne – i en uafbrudt periode på mindst 12 måneder, siden parret mødte for retten i separationssagen

seks måneder i tilfælde af separation efter fælles overenskomst, herunder når der er opnået gensidig enighed om en omstridt dom

eller seks måneder efter den dato, der er fastsat i separationsaftalen, som er indgået efter forhandlinger med deltagelse af en advokat, eller fra datoen for det dokument, hvori separationsaftalen indgås for civilstandsmyndigheden er fastsat.

- straffesager vedrørende en af de lovovertrædelser, der fremgår af punkt 1b) og c), blev ophævet, fordi lovovertrædelser blev forældet, men hvor skilsmisseretten finder, at overtrædelser i sig selv ville have medført strafansvar,

- straffesagen vedrørende anklagen om incest blev afsluttet med en konklusion om, at der ikke forelå strafansvar, da handlingen ikke resulterede i "en offentlig skandale",

- den anden ægtefælle, såfremt denne er udenlandsk statsborger, har fået ophævet ægteskabet ved dom eller fået opløst ægteskabet i udlandet eller har indgået nyt ægteskab i udlandet,

- ægteskabet ikke er fuldbyrdet

- en af ægtefællerne officielt har skiftet køn: I så fald kan skilsmissebegæringen indgives af enten den person, der har skiftet køn, eller af den anden ægtefælle.

Ud over de "strafferetlige" scenarier (der i tillæg til domme for alvorlige lovovertrædelser også omfatter sager, hvor personen frifindes på grund af begrænset ansvar, sager, som er forældede, og sager om incest, hvor det objektive krav om strafansvar ikke foreligger), omfatter de mulige skilsmissegrunde kort sagt: separation, ophævelse af ægteskab ved dom, opløsning af ægteskab eller den anden ægtefælles indgåelse af nyt ægteskab i udlandet samt manglende fuldbyrdelse af ægteskabet eller kønsskifte.

3 Hvilke retlige følger har en skilsmisse med hensyn til:**3.1 de personlige relationer mellem ægtefællerne (f.eks. efternavn)?**

En skilsmissebevilling indebærer følgende:

For det første opløses ægteskabet: Begge parter får igen status som ugift og kan om ønsket gifte sig igen.

Kvinden mister sin mands efternavn, hvis hun har føjet det til sit eget, men retten kan imidlertid på anmodning give kvinden tilladelse til at bevare sin mands efternavn i tillæg til sit eget, hvis det godtgøres, at dette af vægtige grunde er i hendes eller børnenes interesse.

Skilsmisse medfører ikke en ophævelse af svogerskabsforholdet og indebærer navnlig ikke en ophævelse af den hindring, hvorefter det foreskrives, at der ikke må indgås ægteskab mellem personer, der står i svogerskabsforhold til hinanden i lige linje (civillovbogens artikel 87, stk. 4).

Udenlandske ægtefæller mister ikke det statsborgerskab, som de opnåede ved ægteskabets indgåelse.

3.2 deling af ægtefællernes formue?

En skilsmisse indebærer opløsning af det lovbestemte fællesje (*comunione legale*, der omfatter alle anskaffelser, som ægtefællerne har foretaget i fællesskab eller hver for sig, med undtagelse af de personlige genstande, der er anført i civillovbogens artikel 179) og af eventuelle kapitalfonde med midler, der er lagt til side til dækning af familiens behov (*fondo patrimoniale*). En sådan fond videreføres imidlertid, indtil eventuelle børn når myndighedsalderen.

Skilsmisse har ingen virkninger for formuefællesskab, der er reguleret i andre ordninger (comunione ordinaria, f.eks. genstande, der blev anskaffet pro rata inden ægteskabets indgåelse eller under ægteskabet, hvis det på tidspunktet for ægteskabets indgåelse blev bestemt, at ægtefællernes ejendom skulle anses som særeje (*separazione dei beni*)), og en eventuel form for fællesseje i denne henseende kan opløses på begæring af en af ægtefællerne. En forælder med et hjemmeboende mindreårigt barn kan tildeles retten til fortsat at bo i det forhenværende ægtepars hidtidige bolig, hvis det af hensyn til barnets tarv er formålstjenligt at blive boende i denne bolig.

3.3 ægtefællernes mindreårige børn?

Retten, der bevilger skilsmisse, træffer afgørelse om, at forældrene har fælles forældremyndighed, og kun i ekstraordinære tilfælde får en af forældrene den fulde forældremyndighed. Retten træffer ligeledes afgørelse om samværsreglerne i forbindelse med det mindreårige barns samvær med den forælder, som barnet ikke bor sammen med. Den fastsætter reglerne for forvaltningen af barnets formue og fastsætter størrelsen af det børnebidrag, som skal betales til den forælder, der bor sammen med barnet.

3.4 forpligtelsen til at betale underholdsbidrag til den anden ægtefælle?

Ved bevillingen af skilsmisse fastsætter retten på begæring af en af parterne en fast betaling af underholdsbidrag til den af parterne, som er uformuende, eller som af objektive årsager ikke kan tilvejebringe tilstrækkelige midler. Underholdspligten ophører, hvis modtageren gifter sig igen. Hvis begge parter er enige herom, kan bidraget ligeledes erlægges i form af et engangsbetøb ved overdragelse af ejendomsretten til en ejendom til den begunstigede ægtefælle (læs mere under "Underholdspligt – Italien").

En ægtefælle, der undlader at opfylde sin underholdspligt i forbindelse med separation eller efter en skilsmisse, overtræder lovens bestemmelse om forsørgelsespligt over for ægtefælle og børn (straffelovens artikel 570).

Der er andre retsvirkninger. En ægtefælle, som er skilt, men som ikke har giftet sig igen, og som er berettiget til underholdsbidrag, er ligeledes berettiget til en andel af en eventuel fratrædelsesgodtgørelse, der måtte blive udbetalt til den anden ægtefælle. I tilfælde af en tidligere ægtefælles død er den overlevende ægtefælle berettiget til at oppebære en eventuel efterladtepension eller til at dele en sådan pension med en eventuel efterfølgende overlevende ægtefælle og modtage et beløb fra den afdødes bo, hvis vedkommende befinder sig i en økonomisk vanskelig situation. Ifølge lovgivningen har en ægtefælle, som er berettiget til underholdsbidrag, ligeledes tilladelse til at stifte en panteret i eller indgive begæring om beslaglæggelse af aktiver, der tilhører den ægtefælle, der har underholdspligt.

4 Hvad betyder det retlige begreb "separation" i praksis?

Separation betyder, at ægtefællernes samlivspligt ifølge loven er ophørt. En faktisk adskillelse alene har ingen virkninger (undtagen i situationer, der opstod før ikrafttrædelsen af reformlov nr. 151 af 1975).

Separation ophæver ikke det ægteskabelige forhold, men svækker det.

Separation kan bevilges af retten eller være i overensstemmelse med fælles aftale.

Kilder: De materielle bestemmelser er fastsat i civillovbogen (artikel 150 ff., med hensyn til arveretlige spørgsmål henvises der til artikel 548 og 585).

5 Hvad er betingelserne for at opnå separation?

Separation, dvs. rettens bevilling til separation, forudsætter, at retten finder, at ægtefællerne ikke længere er i stand til at leve sammen.

Hvis denne betingelse er opfyldt, meddeler retten en separationsbevilling på begæring af en af de to ægtefæller, også selv om dette måtte være i strid med den anden ægtefælles ønske.

I ekstraordinære tilfælde kan retten ligeledes pålægge en af ægtefællerne ansvaret for separationen. Dette har konsekvenser for tildelingen af underholdsbidrag i separationsperioden og efter skilsmissen samt med hensyn til den pågældendes arveretlige stilling. Den offentlige anklager skal indtræde i sagen.

Separation efter fælles overenskomst bygger på en aftale mellem ægtefællerne, men er betinget af rettens godkendelse, idet retten er ansvarlig for at sikre, at aftaler indgået mellem ægtefællerne er i overensstemmelse med familiens overordnede interesser. Hvis en aftale om forældremyndighed og børnebidrag ikke er i overensstemmelse med barnets tarv, indkalder retten parterne til endnu et møde og pålægger dem at foretage de nødvendige ændringer. Hvis parterne ikke gør det, som er blevet dem pålagt, kan retten afvise separationsbegæringen.

6 Hvilke retlige følger har en separation?

Personlige forhold: Separation (efter rettens bevilling eller efter fælles overenskomst) medfører en ophævelse af kravet om enhver form for samlivsrelateret bistand. Separation medfører ligeledes en ophævelse af faderskabsformodningen. Hustruen mister ikke ægtemandens efternavn, hvis hun har føjet det til sit eget, men retten kan på ægtemandens begæring nedlægge forbud mod, at hustruen anvender ægtefælles efternavn, hvis hustruens anvendelse heraf kan skade ham alvorligt. På samme måde kan retten tillade hustruen at undlade at anvende ægtemandens efternavn, hvis anvendelsen heraf kan være til skade for hende.

Formuefællesskab: Det fælles bo opløses i forbindelse med en erklæring om en af ægtefællernes fravær eller formodede død, ophævelse, opløsning eller ophør af de civile virkninger af ægteskabet, separationen, den retslige separation af aktiver, den i fællesskab aftalte ændring i formueforholdet mellem ægtefællerne, eller hvis en af ægtefællerne erklæres konkurs.

I tilfælde af separation opløses den ejendom, som ægtefællerne ejer i fællesskab, når retten giver ægtefællerne tilladelse til at bo hver for sig, eller fra den dato, hvor protokollatet over den separationsaftale, ægtefællerne har indgået, underskrives for den siddende dommer, forudsat at det godkendes. Kendelsen om, at ægtefællerne har tilladelse til at bo hver for sig, sendes til civilstandsmyndigheden, således at opløsningen af det fælles bo kan registreres.

Forældreansvar: Retten, der bevilger separation, træffer afgørelse om forældremyndigheden over eventuelle mindreårige børn og fastsætter størrelsen af det børnebidrag, der skal betales af den forælder, som ikke bor sammen med barnet (eller, i det ekstraordinære tilfælde af fuld forældremyndighed, af den forælder, der ikke har forældremyndighed). I forbindelse med tildelingen af retten til at bo i familiens hidtidige bolig har den forælder, som barnet bor hos, førsteret (læs mere under "Forældremyndighed").

Tildeling af underholdsbidrag: Hvis der indgives begæring herom, tildeler retten den ægtefælle, som ikke er ansvarlig for separationen, ret til underholdsbidrag fra den anden ægtefælle, hvis førstnævnte ægtefælle er uformuende. En uformuende ægtefælle er alligevel berettiget til underholdsbidrag, dvs. et fast beløb til livets opretholdelse, selv om han eller hun er ansvarlig for separationen (læs mere under "Underholdspligt – Italien").

En automatisk regulering af underholdsbidraget for inflation er udtrykkelig fastsat for ægtefæller i forbindelse med skilsmisse, og denne bestemmelse er ifølge retspraksis udvidet til at omfatte ægtefæller i forbindelse med separation.

De foranstaltninger, der er fastsat i kendelsen om forældremyndighed og beregning af børnebidrag og underholdsbidrag, kan efterfølgende ændres.

Forsømmelse af betaling af børnebidrag og underholdsbidrag udgør en lovovertrædelse i henhold til straffelovens artikel 570.

Separation med og uden ansvar: Separerede ægtefæller, der ikke holdes ansvarlige for separationen, opretholder den samme arveretlige stilling som ægtefæller, der ikke er separerede.

Ægtefæller, der holdes ansvarlige for en separation, er alene berettiget til underholdsbidrag fra den afdødes bo, og kun hvis ægtefællerne på tidspunktet for arvesagen var berettiget til underholdsbidrag fra den afdøde ægtefælle (civillovbogens artikel 548 og 585).

Andre retsvirkninger: I tilfælde af manglende opfyldelse af underholdspligten berettiger separationsbevillingen til stiftelse af en panteret, og på den begunstigede persons begæring kan retten træffe afgørelse om beslaglæggelse af aktiver, der tilhører den bidragspligtige ægtefælle, eller afsige en kendelse om løntilbageholdelse.

7 Hvad betyder det retlige begreb "omstødelse af ægteskab" i praksis?

I henhold til artikel 117 ff. i civillovbogen kan et ægteskab omstødes i en række vidt forskellige tilfælde. Der tages oftest udgangspunkt i spørgsmålet om ugyldighed, hvor man ser på ugyldighedsgrundene og den gældende lovgivning i hver enkelt sag.

Et ægteskab er ugyldigt, hvis ugyldigheden er baseret på en af de i loven fastsatte mangler, men denne mangel skal påberåbes ved at anlægge en sag ved retten.

En sag om omstødelse af et ægteskab meddeles ikke arvingerne, medmindre der allerede afventes en dom. Den offentlige anklager skal indtræde i sagen.

Kilder: De materielle bestemmelser er indeholdt i civillovbogens artikel 117-129a.

8 Hvad er betingelserne for at få omstødt et ægteskab?

Et ægteskab kan være ugyldigt af en af de nedenstående grunde (civillovbogens artikel 117 ff.):

Den ene af ægtefællerne er gift i forvejen; ugyldigheden er absolut og forældes ikke. En begæring kan indgives af ægtefællerne, en slægting i ret opstigende linje, anklagemyndigheden eller enhver med en legitim interesse.

Impedimentum criminis: Denne grund foreligger, hvis ægteskabet indgås af to personer, hvoraf den ene er blevet dømt for drab eller drabsforsøg på den andens ægtefælle. Ugyldigheden er absolut og uigenkaldelig og kan gøres gældende af ægtefællerne, anklagemyndigheden og enhver med en legitim interesse.

Forbud mod indgåelse af ægteskab på grund af mentalt handicap hos en af ægtefællerne: Afgørelsen, hvori det fastslås, at der foreligger et sådant handicap, kan ligeledes meddeles efter ægteskabets indgåelse, hvis det kan påvises, at det mentale handicap eksisterede ved ægteskabets indgåelse.

Ægteskabet kan anfægtes af en værge, anklagemyndigheden eller enhver med en legitim interesse.

Den ene af ægtefællerne havde manglende handleevne (*incapacità naturale*): Ægteskabet kan anfægtes af den ægtefælle, der, selv om vedkommende ikke er umyndiggjort, beviser, at vedkommende indgik ægteskabet uden den fornødne handleevne. Der kan ikke indgives begæring, hvis parret har levet sammen i mere end et år, efter ansøgeren har genvundet sine sansers fulde brug.

En af ægtefællerne var mindreårig: Begæring kan indgives af enten ægtefællerne, anklagemyndigheden eller af forældrene. Den mindreårige ret til at indgive en begæring bortfalder et år efter, at vedkommende er blevet myndig.

Der var slægtskab, svogerskab, adoptions- eller paternitetsforhold: Denne ugyldighedsgrund kan gøres gældende af ægtefællerne, anklagemyndigheden eller af enhver med en legitim interesse, medmindre der er gået et år eller mere efter ægteskabets indgåelse, eller det drejer sig om en sag, hvor det på trods af tilknytningen ville have været muligt at opnå tilladelse.

Voldelig tvang, frygt og fejl: Samtykke blev fremtvunget gennem voldelig tvang eller blev opnået som følge af alvorlig frygt for faktorer, som ligger uden for ægtefællens indflydelse eller der var tale om forkert identitet eller fejl med hensyn til en væsentlig personlig egenskab hos den anden ægtefælle, jf. civillovbogens artikel 122. Begæring kan indgives af den ægtefælle, hvis samtykke er opnået på grund af et af de ovennævnte forhold, medmindre ægtefællerne har levet sammen i et år efter, at truslen om vold eller årsagen til frygten er ophørt, eller efter fejlen blev opdaget.

Proforma: Ægteskabet kan anfægtes af ægtefællerne, hvis de har aftalt at indgå ægteskab uden at opfylde de forpligtelser eller udøve de rettigheder, som følger deraf. Begæringen om omstødelse skal indgives senest et år efter ægteskabets indgåelse, og der kan ikke indgives begæring, hvis ægtefællerne har levet sammen som mand og kone efter ægteskabets indgåelse, uanset om det kun har været i en kort periode.

9 Hvilke retlige følger har omstødelsen af et ægteskab?

Hvis ægtefællerne handlede i god tro (dvs. de ikke havde kendskab til hindringen ved ægteskabets indgåelse), betragtes ægteskabets som gyldigt, indtil det omstødes, og omstødelsen træder først i kraft på det tidspunkt, hvor afgørelsen herom træffes (princippet om "putativt ægteskab" (*matrimonio putativo*)). Et ægteskab, der erklæres ugyldigt har retsvirkninger som et gyldigt ægteskab med hensyn til eventuelle børn, selv om begge ægtefæller handlede i ond tro. Retten kan ligeledes pålægge en af forældrene at betale regelmæssige bidrag i højst tre år til den anden ægtefælle, hvis den anden ægtefælle ikke selv har tilstrækkelige midler og ikke har giftet sig igen.

Hvis en af ægtefællerne handlede i god tro, får ægteskabet retsvirkninger til fordel for denne ægtefælle og eventuelle børn. Den ægtefælle, der handlede i ond tro, pålægges at betale en passende erstatning svarende til tre års underhold samt yderligere underholdsbidrag, hvis der ikke findes andre personer med underholdspligt.

10 Findes der udenretslige alternativer til løsning af spørgsmål vedrørende skilsmisse?

Ved lovdekret nr. 132 af 12. september 2014, som blev ophøjet til lov nr. 162/2014, indførte den italienske regering to nye alternative procedurer, som ikke involverer domstolene:

Parterne kan med bistand fra advokater udarbejde en *forhandlingsaftale* og dermed have mulighed for at finde en mindelig løsning på deres tvist uden for retten. Denne mulighed er tilgængelig for ægtefæller, der ønsker at nå frem til en mindelig separation, at indstille de civile retlige virkninger af deres ægteskab eller opløse det eller ændre betingelserne for deres separation eller skilsmisse, selv om de har børn, der endnu ikke er myndige, eller som er myndige, men som har et alvorligt handicap, eller som ikke er økonomisk uafhængige. Ved at benytte denne metode kan et par forhindre, at der indledes en retssag (artikel 2 og 6).

Hvis de ikke har børn, der endnu ikke er myndige, eller er myndige, men som har et alvorligt handicap eller ikke er økonomisk uafhængige, har ægtefæller for nylig fået mulighed for at indgå en aftale ved en civilstandsmyndighed, der bekræfter deres separation eller opløsningen eller ophøret af de civile retlige virkninger af deres ægteskab, eller ændringen af betingelserne for deres separation eller skilsmisse (artikel 12).

11 Til hvilken instans skal jeg indgive min ansøgning (begæring) om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min ansøgning?

De processuelle regler for skilsmisse gælder på tilsvarende vis også for separation ved dom. I mindre omfang gælder artikel 706 ff. i den civile retsplejelov. Sagen behandles som en særlig undersøgelsessag efter regler, der adskiller sig fra de almindelige processuelle regler, især i den indledende fase (det drejer sig grundlæggende om en tostrengt procedure, nemlig mæglingsfasen og undersøgelses-/procesfasen).

Den kompetente ret er den almindelige ret (*tribunale*), der beklædes af et dommerkollegium, på ægtefællernes sidste fælles opholds- eller bopælssted eller på et andet sted ifølge loven (den civile retsplejelovs artikel 706), eller, hvis sagsøgte ikke kan kontaktes eller har bopæl i udlandet, på sagsøgers opholds- eller bopælssted, og, hvis begge parter har bopæl i udlandet, kan en hvilken som helst ret i Italien behandle sagen. I tilfælde af skilsmisse ved fælles overenskomst kan ægtefællerne vælge enten den enes eller den andens opholds- eller bopælssted.

Procedure: Skilsmissebegæringen, som er en anmodning til retten (*ricorso*), indgives til justitskontoret ved den kompetente ret. Eventuelle bilag vedlægges begæringen, men kan også fremlægges under retsmødet. Sagsøger har ansvaret for, at begæringen og den kendelse, hvorved retsformanden har indkaldt

ægtefællerne til at give møde, meddeles den anden ægtefælle. Hvis mæglingforsøget under det første retsmøde ikke lykkes, træffer retsformanden midlertidige foranstaltninger i ægtefællernes og børnenes interesse og fastsætter en dato for et retsmøde for den dømmende ret, der vil behandle sagen efter de almindelige bevisregler.

Skilsmisse ved fælles overenskomst: En fælles skilsmissebegæring forudsætter, at ægtefællerne er enige om både skilsmisse og betingelserne vedrørende børnene og de økonomiske forhold. Proceduren er forenklet.

Kilder: Lov nr. 898 af 1970 med ændringer. Artikel 706-711 i den civile retsplejelov finder ligeledes anvendelse på separation ved dom.

12 Kan jeg få helt eller delvis fri proces?

Det er muligt at få retshjælp (*patrocinio a spese dello Stato*) og dermed juridisk bistand uden at skulle afholde advokatsalærer og de øvrige sagsomkostninger. Det er ligeledes muligt for udenlandske statsborgere, der opholder sig lovligt i Italien, at få retshjælp. Betingelserne for retshjælp er fastsat i lov nr. 217 af 1990 og i faktabladet om retshjælp. Ansøgninger om retshjælp indgives til den relevante advokatsammenslutning (*consiglio dell'ordine degli avvocati*), og der henvises til de relevante websteder for advokatsammenslutninger (f.eks. advokatsammenslutningen i Rom) og til justitsministeriets websted.

Kilder: Lov nr. 217 af 1990, ændret ved lov nr. 134 af 2001.

13 Er det muligt at anke en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab?

Det er muligt at appellere kendelser om separation, skilsmisse eller omstødelse af ægteskab. Kendelser, der ikke er endelige, og som vedrører skilsmissesager (f.eks. kendelser om ægtefællernes stilling) eller separationssager (f.eks. kendelser om fastlæggelse af ansvaret eller om fastsættelse af underholdsbidrag) kan ikke anfægtes på et senere tidspunkt, men skal anfægtes inden for de almindelige frister, der er fastsat i loven.

14 Hvad er fremgangsmåden, hvis jeg ønsker at få en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden EU-medlemsstat, anerkendt i denne medlemsstat?

Forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 finder anvendelse. I forordningen fastlægges en standardprocedure for alle EU's medlemsstater. Anerkendelsen foregår automatisk. Der er derfor ikke behov for særlige procedurer til ajourføring af en medlemsstats register over ægteskab, fødsler og dødsfald som følge af en endelig kendelse om skilsmisse, separation ved dom eller omstødelse af ægteskab.

Enhver interesseret part kan dog anmode om, at en udenlandsk dom enten anerkendes eller ikke anerkendes. De specifikke grunde til ikke at anerkende en afgørelse er fastsat i forordningen. Søgsålet, i form af en begæring til retten (*ricorso*), indgives til den appelret (*corte di appello*), der har stedlig kompetence på det sted, hvor kendelsen skal afsiges ifølge de nationale bestemmelser i Italien. Dommeren afsiger omgående kendelse, med eller uden partshøring, og kendelsen meddeles ansøgeren.

15 Hvilken domstol skal jeg rette henvendelse til for at gøre indsigelse mod anerkendelsen af en retsafgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i sådanne tilfælde?

Hver af parterne kan anfægte en afgørelse om anerkendelse ved den appeldomstol, der har truffet afgørelsen, senest en måned efter meddelelsen heraf (to måneder, hvis modparten er bosiddende i udlandet). I denne anden fase skal der foretages partshøring i medfør af det almindelige kontradiktoriske princip, og de almindelige processuelle regler finder anvendelse.

Kendelsen om denne indsigelse kan indbringes for kassationsdomstolen (*Corte di Cassazione*, jf. bilagene til forordningen).

16 Hvilken skilsmisselovgivning anvender domstolene i skilsmissesager mellem ægtefæller, der ikke har bopæl i denne medlemsstat, eller som har forskellig nationalitet?

Separation og skilsmisse er reguleret i den nationale lovgivning, der er fælles for ægtefællerne på det tidspunkt, hvor begæring om separation eller skilsmisse indgives. Hvis ægtefællerne har forskelligt statsborgerskab, træffer dommeren afgørelse om, hvilken lov der skal finde anvendelse, på grundlag af en vurdering af, i hvilket land størstedelen af det ægteskabelige samliv har fundet sted, og retten må i denne forbindelse foretage et skøn.

Hvis den udenlandske lov, der finder anvendelse, ikke indeholder bestemmelser om separation eller skilsmisse, anvendes italiensk ret (artikel 31 i lov nr. 218 af 1995), idet *lex fori* har forrang i dette tilfælde. Det bør bemærkes, at italiensk ret anvendes, uanset om sagsøger har italiensk statsborgerskab, og at italiensk ret ligeledes kan gøres gældende af en udenlandsk statsborger både ved blandet ægteskab og ved et ægteskab mellem to udenlandske statsborgere.

Italienske ægtefæller, der har indgivet en begæring om separation eller skilsmisse i Italien, er omfattet af den italienske lovgivning, uanset om de er bosiddende i Italien. Hvis ægtefællerne har forskellig nationalitet, anvendes lovgivningen i det land, hvor det ægteskabelige samliv fortrinsvis har fundet sted, men hvis denne lovgivning ikke indeholder bestemmelser om separation eller skilsmisse, anvender de italienske domstole italiensk ret.

Denne webside er en del af [Dit Europa](#).

Vi vil gerne have din [feedback](#) om, hvor nyttige informationerne er for dig.

This webpage is part of an EU quality network

Sidste opdatering: 29/01/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.